

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 27CoE/11/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8208206056
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Tobiašová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8208206056.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Tobiašovej, sudkyne JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a sudcu JUDr. Mariana Hoffmanna, PhD., v exekučnej veci oprávneného EXEDRA spol. s.r.o., so sídlom Tamaškovičova 17, Trnava, IČO: 36 228 001, proti povinným: 1/ M. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. č. XXX, 2/ A. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. č. XX, o vymoženie sumy 10 965,81 EUR s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Bardejov č.k. 2Er/615/2008 - 31 zo dňa 06. februára 2017 takto

rozhodol:

P o t v r d u j e uznesenie súdu prvej inštancie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie exekúciu zastavil. Rozhodnutie odôvodnil § 58 ods. 1, § 57 ods. 1 písm. m/, § 243f ods. 1, 3 a 4, § 39 ods. 4 zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučného poriadku, čl. 3 ods. 1 smernice Rady č. 93/13/EHS, § 39, § 52 ods. 1 až 3, § 53 ods. 1 a 4, § 54 ods. 1 a 2, § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 23a ods. 1 a 2 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. Uviedol, že právny predchodca oprávneného, Prvá stavebná sporiteľňa, a.s. uzavrela s povinnými Zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere dňa 18.07.2007. Povinní sú v predloženej Zmluve označení ako fyzické osoby, nepodnikateľ (t.j. menom, priezviskom, rodným číslom, bydliskom). Právny vzťah oprávneného a povinných exekučný súd posúdil ako vzťah spotrebiteľský, kde oprávnený vystupoval v pozícii podnikateľa v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti. Exekučným titulom je zmenkový platobný rozkaz Okresného súdu Bratislava V č.k. 1Zm/414/2007 - 14 zo dňa 28.11.2007, vydaný v konaní, v ktorom sa uplatňoval nárok zo zmenky. Exekučný súd tak skúmal splnenie podmienok podľa § 246f v spojení s § 57 Exekučného poriadku. V predloženej Zmluve zo dňa 19.01.2005 je v čl. II. uvedené, že za spracovanie medziúveru vyrubuje veriteľ dlžníkovi poplatok vo výške 3 000,- SK, ak dlžník vydá veriteľovi biankozmenku, vyrubuje sa poplatok 500,- SK, za vedenie účtu mimoriadneho medziúveru bude vyrubovaný poplatok ročne podľa „Sadzobníka poplatkov“ platného pre príslušný rok, pričom prvý poplatok za vedenie účtu mimoriadneho medziúveru bol určený vo výške 400,- SK a je splatný s prvou splátkou úrokov z mimoriadneho medziúveru. Poplatok za spracovanie medziúveru exekučný súd vyhodnotil ako neplatné zmluvné dojednanie, ktoré bolo zjednané v rozpore s požiadavkou dobrých mravov na ujmu spotrebiteľa, keďže poplatku chýba hospodárska ekvivalencia vo vzťahu veriteľ a dlžník. Rovnako uplatnenie poplatku za zmenku v sume 500,- SK bolo posúdené ako rozporné s dobrými mravmi, spôsobujúce nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zmenka mala nesporne zabezpečovací charakter, mala byť vystavená dlžníkom ako nevyplnená (tzv. bianko zmenka). Zmenku teda nevystavil veriteľ, ale dlžník a vystavením zmenky neposkytol dodávateľ spotrebiteľovi žiadnu službu, naopak, vystavením zmenky poskytol spotrebiteľ zabezpečenie svojej pohľadávky. S odkazom na § 39 OZ je toto zmluvné ustanovenie neplatné. Rovnako konštatoval, že poplatok za vedenie účtu mimoriadneho medziúveru stanovený vo formulárovej zmluve nemožno považovať za individuálne dojednanú zmluvnú podmienku, ale jednostranne určenú veriteľom. Konštatoval, že spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi nie je poskytnuté skutočné protiplnenie,

ale tieto sú poskytované a vykonávané v záujme dodávateľa, je neprijateľné. To platí aj pri poplatku za správu úveru - vedenie účtu. S odkazom na početnú judikatúru exekučný súd vyslovil tiež, že za neprijateľnú zmluvnú podmienku sa považuje tiež ustanovenie zmluvy, podľa ktorého odstúpením od zmluvy nezaniká právo veriteľa požadovať zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia celej pohľadávky (čl. VII. bod 6 zmluvy), čo je v rozpore s § 48 ods. 2 OZ. Aj ďalšie ustanovenia zmluvy (čl. VII. bod 8 a čl. VII. bod 10), podľa ktorých po odstúpení od zmluvy má veriteľ právo účtovať si pri medziúvere 5 % úrok z omeškania nad dohodnutú úrokovú sadzbu z celého zostatku dlhu a že v prípade odstúpenia od zmluvy sa splatná istina, nezaplatené úroky a poplatky zúčtujú do jednej sumy, ktorá sa ďalej úročí v súlade s bodom 8 čl. VII. tejto zmluvy, sú posúdené ako neprijateľné podmienky, ktoré sú podľa § 53 ods. 5 OZ neplatné. Z vykonaného dokazovania tak vyplynulo, že exekučný titul, zmenkový platobný rozkaz, bol vydaný v konaní, v ktorom sa uplatňoval nárok zo zmenky. Z pripojeného spisu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 1Zm/414/2007 exekučný súd zistil, že zmenkový súd vo veci samej rozhodol bez toho, aby prihliadol na neprijateľné podmienky obsiahnuté v Zmluve o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere zo dňa 19.01.2005, keďže tá ani nebola obsahom spisu. Exekučný súd tak mal za preukázané, že vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou a nebolo prihliadnuté na podmienky uvedené v § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku, preto exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. m/ v spojení s § 243f Exekučného poriadku zastavil.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený. Namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Oprávnený sa nestotožňuje so závermi exekučného súdu. V prvom rade poukázala na to, že vzťah právneho predchodcu oprávneného, Slovenská stavebná sporiteľňa, a.s. a povinných nie je vzťahom spotrebiteľským, keďže zmluva bola uzavretá pred rokom 2007, kedy bola aplikácia Občianskeho zákonníka, t.j. aj ustanovení § 52 a nasl. na úverové zmluvy vylúčená. S odkazom na zásadu Pacta sunt servanda, vzhľadom na skutočnosť, že o všetkých poplatkoch, platbách, podmienkach úveru, medziúveru, okolnostiach vystavenia zmenky boli povinní pri uzatváraní zmluvy riadne oboznámení, všetky zmluvné dojednania sú obsahom zmluvy a povinní mali možnosť a dostatočný priestor zvážiť zmluvné podmienky pred jej podpísaním, t.j. mali možnosť zmluvné podmienky neprijatť a zmluvu neuzavrieť. Vzhľadom na skutočnosť, že predchodca oprávneného poskytuje úvery v rámci svojich podnikateľských aktivít, pričom jedným zo znakov podnikania je dosahovanie zisku, v cene poskytovaného úveru, v rámci poplatkov, sú zahrnuté náklady poskytovateľa úveru. Inak by poskytovanie úverov nebolo ekonomicky výhodné. K námietke, že poplatku za spracovanie medziúveru chýba hospodárska ekvivalencia, oprávnený poukázal na to, že samotné spracovanie úveru v sebe zahŕňa viacero činností a úkonov banky (spracovanie návrhov zmlúv, poradenstvo banky pri poskytovaní úverov, stretnutia zamestnancov banky s klientmi, školenia, iné prevádzkové náklady), a to tiež platí pre prípad vydania zmenky, kde predmetný poplatok zahŕňa v sebe odplatu za viacero úkonov banky. Rovnako ani v ďalších bodoch rozhodnutia, keď súd vyslovil, že uspokojenie zo splátok úveru sa použije prednostne na sankčné úroky a poplatky, či možnosti jednostranného odstúpenia od zmluvy iba oprávneným, považoval za neprijateľné zmluvné podmienky, oprávnený nesúhlasí s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a považuje ho za nedostatočné. Poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu SR č. 93 zo dňa 20.10.2015 a na odlišné stanovisko ústavného súdu Milana L'alíka k nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I ÚS 547/2012. Aplikácia § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku neprichádza do úvahy v tejto veci a exekučný súd mal rozhodnúť o pokračovaní v exekúcii.

3. Odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní povinného v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), účinného od 1.7.2016, v súlade s § 470 ods. 1, 2 CSP preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 9a Exekučného poriadku, v znení účinnom do 31.03.2017, v zmysle v zmysle § 243h ods. 1 tohto zákona. Vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 386 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

4. Odvolací súd konštatuje, že vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností exekučný súd vyvodil správny právny záver.

5. Odvolací súd má za to, že uzavretá Zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 a nasl. OZ v spojení s § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, účinných v čase uzavretia zmluvy, majúcu formulárovú podobu, kde oprávnený vystupoval

v postavení dodávateľa, v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a povinní vystupujú v postavení spotrebiteľa, nekonajúc v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd nijako nepopiera argumenty, že zmluva bola uzavretá podľa ustanovení Obchodného zákonníka, predmetná vec sa však týka záväzkovo-právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou obsiahnutou v § 52 a nasl. OZ, s odkazom na § 23a Zákona o ochrane spotrebiteľa. Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu. Ide teda od počiatku o typický občianskoprávny vzťah.

6. Čo sa týka oprávneným tvrdenej skutočnosti, že § 52 a nasl. OZ upravujúce spotrebiteľské zmluvy nebolo možné použiť v tejto veci, keďže v období do 31.12.2007 sa vzťahovali § 52 až § 54 OZ iba na kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo, a na iné ostatné zmluvy upravené v 8. časti OZ, ako aj na zmluvu podľa § 55 OZ, pričom zmluva o úvere bola upravená len v Obchodnom zákonníku a v zákone č. 258/2001 Z.z., odvolací súd poukazuje na to, že je pravdou, že predmetná zmluva o úvere bola uzavretá v roku 2005. Ustanovenie § 23a zákona č. 634/1992 Z.z., účinné v tom čase, však už upravovalo, že spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Obchodný zákonník, účinný v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, úpravu neprijateľných podmienok spotrebiteľských zmlúv neobsahoval. Tento právny predpis v širšom rámci súkromnoprávnej úpravy, ktorej základným všeobecným predpisom je Občiansky zákonník, má postavenie predpisu špeciálneho. Ustanovenie § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka priamo ukladá riešiť otázky Obchodným zákonníkom neupravené podľa predpisov občianskeho práva. V tejto súvislosti je právne významný § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto, ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Vychádzajúc z uvedeného, v dôsledku nedostatku inej právnej úpravy neprijateľných podmienok pri zmluvách o úveroch, ktoré síce boli uzatvorené podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, avšak majú spotrebiteľský charakter, je potrebné vychádzať z § 53 Občianskeho zákonníka upravujúceho analogický prípad. Inak by sa minula účinkom do nášho právneho poriadku implementovaná Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Súdu nič nebráni judikovať nekalosť zmluvnej podmienky podľa generálnej klauzuly podľa § 53 ods. 1 OZ, v znení účinnom od 01.04.2004, aj s odkazom na skutočnosť, že výpočet osobitných neprijateľných podmienok v období do 31.12.2007 v § 53 ods. 3 OZ a v období od 01.01.2008 bol a je vždy iba demonštratívny.

7. Vo vzťahu k ďalším odvolacím námietkam oprávneného odvolací súd poukazuje na dôvodovú správu k zákonu č. 438/2015 Z.z., v ktorej sa uvádza, že aj keď doterajšia právna úprava, ako aj legislatíva EÚ a judikatúra Európskeho súdneho dvora upravuje povinnosť súdov z úradnej povinnosti (ex officio) prihliadať vždy na ochranu spotrebiteľa, v súdnej praxi je táto povinnosť často prehliadaná. Napríklad v rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C - 419/2011 zo 14. 03. 2013 (Česká sporiteľňa a.s. proti G. F.) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Európska komisia v prejudiciálnom konaní (C-328/14), ktoré sa týkalo výkladu čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS a článku 4 Smernice Rady 87/102/EHS vyslovila názor, že smernica 87/102/EHS, ktorá sa uplatňuje v prejednávanej veci, nezakazuje používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia čl. 9 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Podľa názoru Komisie je potrebné pojem „vhodnej ochrany spotrebiteľa“ v zmysle čl. 9 smernice 87/102/EHS vykladať so zreteľom na čl. 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnou ochranou spotrebiteľa v zmysle čl. 9 uvedenej smernice je potrebné chápať celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa, ako vyplýva z predpisov práva Únie a judikatúry Súdneho dvora, čo zahŕňa aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex officio skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Vyššie uvedené princípy v zákone č. 191/1950 Zb. zmenkový a šekový výslovne upravené nie sú, hoci vyplývajú z iných právnych predpisov (zákon č. 250/2007 Z.z.). V dôsledku toho mali všeobecné súdy na uvedenú vec rôzne právne názory a preto aj v mnohých prípadoch dochádzalo k priznaniu nárokov zo zmieniek, ktoré v skutočnosti pochádzali zo spotrebiteľských zmlúv. V konaniach sa neprihliadlo na ochranu spotrebiteľa, na zákaz neprijateľných zmluvných podmienok a boli priznávané aj úroky presahujúce 90% p.a..

8. Z uvedeného vyplýva, že cieľom právnej úpravy zakotvenej do Exekučného poriadku zákonom č. 438/2015 Z.z. nesporne je ochrana spotrebiteľa v rozsahu a kvalite predpokladanom právom EÚ a reflektuje aj na rozhodovaciu činnosť Súdneho dvora EÚ.

9. Podľa čl. 169 Zmluvy o fungovaní EÚ, Únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.

10. Vo vzťahu k dojednaniu o poplatku za biankozmenku vo výške 500 SK (16,60 EUR) odvolací súd uvádza, že biankozmenka je vystavovaná v prospech veriteľa za účelom zabezpečenia jeho pohľadávky, nejde teda o poplatok za službu, plnenie, poskytované dlžníkovi - spotrebiteľovi. Naviac, poplatok vo výške 500 SK nemôže sledovať výdavky spojené s vydaním biankozmenky. Ide teda nepochybne o neprijateľnú podmienku spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Na doplnenie odvolací súd vo vzťahu k zistených neprijateľným zmluvným podmienkam, správne definovaným exekučným súdom, poukazuje tiež na čl. VII. bod 6. uzavretej zmluvy, vychádzajúc z úpravy odstúpenia od zmluvy obsiahnutej v Obchodnom zákonníku, podľa ktorej má spotrebiteľ plniť zmluvné povinnosti aj napriek odstúpeniu od zmluvy. Táto úprava je pre povinných nevýhodnejšia oproti § 48 OZ v spojení s § 54 ods. 1 a § 457 OZ. Ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať (v dôsledku odstúpenia od zmluvy), niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom (porovnaj tiež rozsudky Krajského súdu v Prešove vo veciach sp. zn. 6Co/81/2012, 6Co/11/2017, 17Co/302/2015). Odvolací súd tiež konštatuje, že čl. VII. bod 10 zmluvy, kde je uvedené, že v prípade odstúpenia od zmluvy sa splatná istina, nezaplatené úroky a poplatky zúčtujú do jednej sumy, ktorá sa ďalej úročí v súlade s bodom 8. čl. VII zmluvy, sa v neprospech povinných odchyľuje od právnej úpravy obsiahnutej v § 121 ods. 3 OZ v spojení s § 54 ods. 1 OZ. Úroky z omeškania neprináležia aj zo zmluvných úrokov, pretože by tak išlo o nárok na príslušenstvo (úroky z omeškania) z príslušenstva (úrokov), čo je v rozpore s § 121 ods. 3 OZ; v právnej teórii sa takýto postup označuje ako tzv. anatocizmus. Uplatnenie si príslušenstva pohľadávky (úrokov z omeškania) z príslušenstva pohľadávky, ktorými riadne (zmluvné) úroky sú, zákon nepredpokladá (tiež rozsudok NS ČR sp. zn. 35Odo/101/2002 zo dňa 24.03.2004).

11. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že uzavretú Zmluvu nie je možné vyhodnotiť ako takú, ktorá neobsahuje neprijateľné podmienky, pričom konajúci zmenkový súd sa skúmaním zmluvných podmienok resp. charakterom zmluvného vzťahu nezaoberal, keďže uzavretá Zmluva nebola obsahom spisu vedeného na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 1Zm/414/2007.

12. Z uvedenej argumentácie je tak nesporné, že odvolacie námietky oprávneného nie sú dôvodné a súd prvej inštancie postupoval správne, keď postupom podľa § 57 ods. 1 písm. m/ v spojení s § 243f Exekučného poriadku preskúmal exekučný titul, jemu predchádzajúce konanie na zmenkovom súde a následne exekučné konanie zastavil.

13. Odvolací súd preto postupom podľa § 387 ods. 1 CSP uznesenie exekučného súdu, ktorým ten exekúciu zastavil, ako vecne správne potvrdil.

14. Judikatúra súdov vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.05.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.06.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

15. O trovách odvolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v samostatnom rozhodnutí o trovách celého konania.

16. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát krajského súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).